

Frá Teimum Grønu:

At framleiða seg burtur úr kreppuni er í veruleikanum at framleiða seg inn í kreppuna

Tey vistfrøðiliga krøvini, VIT GRØNU, seta, verða at hava umfevnandi figgjarligar avleiðingar við sær, og vilja hesar, sæddar út frá figgjarligum trongskygni, virka sera negativar. Vistfrøðiliga krøvini vilja hava við sær øktar framleiðsluútreiðslur, minni nýtslu, bann móti ávisum framleiðslum og framleiðsluætum o.s.fr. Samanumtikið hevur hetta við sær, at verandi figgjarliga trongstøða verður verri og arbeiðsloysið verður størri.

Broytingarnar í vinnulivinum seta stór krøv til øll onnur øki í samfelagnum. Sum tað fyrsta mugu politisku avgerðirnar demokratiserast, soleiðis at alt fólk er við at taka tær tyðandi avgerðirnar. Harnæst má byrgjast fyri negativum fylgjum.

Brúkarar vilja uppliva, at nógvar vørur verða dyrari, og at ávisar vørur als ikki kunnu fáast. Hetta setur aftur krøv til samfelagið. Fólk við litlari inntøku, mugu fáa stuðul at standa imóti hækkaðum

útreiðslunum.

Tað, VIT GRØNU, hava í uppskoti, er beint imóti tí, ið gomlu flokkarnir arbeiða við. Teir tosa um, at vit skulu framleiða okkum burtur úr kreppuni, soleiðis at vit fáa øll í vinnu og økta vælferð.

Vit ynskja minni framleiðslu og harvið styttri arbeiðstíð og lægri materiella vælferð. Hetta hevur eisini við sær eina rikari fítrið, eitt betri familjulív og økta vælferð, hvat viðvikur teimum mentunarlígu og sosialu virðinum. Um tað bert eydnast okkum at loysa og útlíkna teir figgjarligu trupulleikarnar.

Okkara hugsan er, at verandi kreppa fyri ein stóran part er grundað á ovurnýtsluna hjá figgjarligu økingarfilosofíni. At framleiða okkum úr kreppuni merkir í veruleikanum, at vit framleiða okkum INN í kreppu — eina enn størri kreppu!

Lokalsamfelagið sum sjálvstýrandi figgjarlig eind

Vit ganga inn fyri eini lóg-gávu, ið ger tað møguligt hjá einum lokalsamfelagi — kommunu ella møguligari minni eind — ið ynskir tað, at verða sjálvráðandi hvat viðvikur teirra egnu figgjarmálum. Tey skulu sjálv avgera, um tey ynskja sær kapitalistiska ella sosialistiska figgjarskipan, eins væl og teim skal verða loyvt at velja at royna heilt nýggjar skipanir ella sammenrenning av verandi skipanum.

Tann sjálvráðandi figgjarliga eindin skal kunna avgera síni egnu figgjarleiki hvat viðvikur vinnulivinum, álíkning av skatti v.m. Landið skal bert tryggja minstureglur á sosiala økinum, grundleggjandi útbúgving, vistfrøðiligar lógir o.s.fr. Landið skal eisini leggja upp i, um so er at figgjarligu eindirnar blaka figgjarligar, sosialar ella vistfrøðiligar trupulleikar yvir á grannasamfelagið. Og loksins skal landið tryggja eina ávísu útjavna millum ríkar og fátæk-

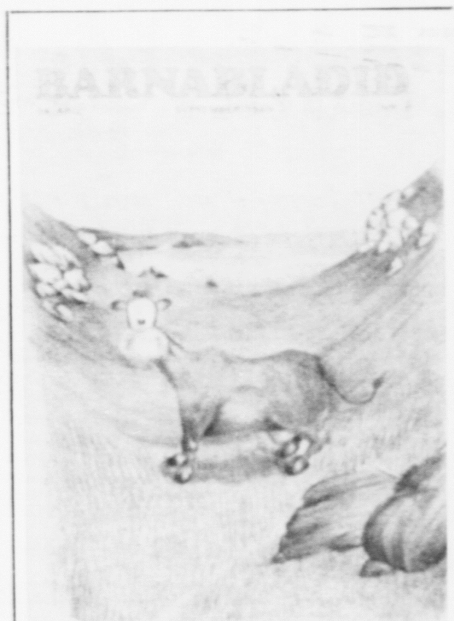
ar figgjarligar eindir.

Samhandil og samstarv millum tær sjálvráðandi figgjarligu eindirnar má hvíla á friar avtalur og marknaðarpreisir.

Figgjarpolitikkur á landsplani

Figgjarliga kreppan hevur havt við sær ymsar ordningar, har tað almenna meira ella minni beinleiðis gevur lán og stuðul til privat virksemi. Slikur stuðul eigur ongantíð at verða givin bert við tí fyrri eyga, at útvega fleiri arbeidsplass og figgjarligan vøkstur. Stuðul eigur at verða givin, tá hann tænar samfelagnum vistfrøðiliga. Peningurin frá skattgjalddarunum, meta TEIR GRØNU, má ikki bert enda í lummunum hjá privatum kapitaláðanarum. Heldur skal stuðulin gevast soleiðis, at tey, ið arbeiða, fáa ávirkan á, hvussu fyrirkænan verður ríkin, i mun til tað, sum tað almenna beinleiðis ella óbeinleiðis setur í fyrirkæna.

Verandi gongdin, har fyrirkænan í størri ella minni mun kunnu blaka nógvar útreiðslur yvir á tað almenna og á tann hátt á skattgjalddaran, kann ikki goðtakast.

Barnablaðið

er komið út. Hetta er sjeunda blaðið í ár.

Sum vant er tilfarid sera fjølbroytt. Tað eru fleiri fittar søgur, onkur yrking, og alt tað fasta sum børnini tekna og børnini skriva, tíðindi uttanefur, myndasøgur, gaman og uppgávur, um nýggjar bókur o.a. Eisini fáa børnini leiðbeining í at leggja pappír um bókur, nú skúlin er byrjaður aftur.

Forvitin kúgv á permumyndini

færøsk presse for at árs tid siden, og så i 1985, hvor han påstod at kunde-reklamationerne kostede et tre cifret kronetal i millioner hvert eneste år.

Fiskasølans — og dermed Færøernes — største problem, synes således ikke at være den uadrettede salgssindsats, men er mere præget af en udvikling henimod en tilstand hvor Fiskasølan synes stædt i et kontinuerligt defensivt forhold til sine handelspartnere — en udvikling der proportionalt med omlægningen i fangstform har bevæget sig henimod en slags permanent »buyers market« tilstand. Dette på grund af et stadigt vareudbud, af tvivlsom karakter, hvad produkt-kriteriespørgsmålet angår, og hvis »kvalitative ansvar« reelt set ikke er Fiskasølans', men derimod de enkelte bestyrelsesmedlemmers ansvarsområde (d.v.s. en produktion hvor Fiskasølans' kvalitetskontrollører kun når enkelte stikprøver en-

gang imellem) en kvalitetskontrol der forekommer, mere at være af rituel art, hellere end egentlig seriøs inspektion af en produktion.

For at give et billede af størrelsesordenen, vil vi vise til Hagedildins tal-materiale, når det kommer til fangstmængde, relateret til fangstform, og særlig understrege den store stigning i partrawlerflådens andel. Når man hertil lægger de officielle fiskekontrollørers uofficielle vurderinger af partrawlerfiskens anvendelighed som produktionsgrundlag, så får man et realistisk billede af skadernes omfang, det påstås at denne »råvare« (40.000 ton) under ingen omstændigheder kan fungere som udgangspunkt for anden produktion end såkaldt »rød blok« (en vare der p.t. gæder så lidt som 9.00 kr./kg (nu 12-13 kr./kg) til virksomheden og hvor vægtudbyttet er blevet så dårligt som 29% hvor det kunne have været de 50%. Vi taler her

om de almindelige bundfiskearter og hovedsaglig sej. D.v.s. ikke rødfisk, blålange m.v.: Sej i mængder på 40.000 t/år, der, hvis de var krogfangede, kunne anvendes til den meget omtalte 300 g retailvare til Vesttyskland til priser imellem fyre og halvtreds kroner pr. exportkilo.

Da energipriserne steg kraftigt (oliekrisen) blev der selvfølgelig, og ganske rigtigt, fokuseret meget på omkostningerne i fiskeriet. Særlig var det spørgsmålet om kilo pr. liter olie, der dominerede argumentationen, og det i en sådan grad, at grundlaget for det færøske dilemma blev en realitet, idet der faktisk talt ikke var nogen der ansede de drastiske ændringer i produktionsgrundlagets endeværdier.

Alle beregninger pegede mod størst lønsomhed — for fangstfartøjet — ved at to og to trawlere slæbte en tæles trawl — mand-skabet — fiskerne (fag-folket der kunne have vid-

erefort nedarvede traditionsbetingede fangstbehandlingsmetoder, der for årtier tilbage var resulteret i renoemet verdens bedste fiskeproducenter) blev sparet i land og består i dag stort set af: en skipper, en styrmand, en maskinmand og en kok — en mand — eller slet ingen dæksbesætning (fisker) er ganske almindeligt, og dette, i »lønsumhedens« navn, er blevet til fast slæbetid på 6 timer og af gode grunde, ingen eller så sen en fangstbehandling, at der medgår 18 timer før fisken kommer i is — dette til sammenligning med de af Fiskeriministeriets forsøgs-laboratorium udførte undersøgelser, hvor der blev konstateret et vægtudbyttet på 5,5% hvis iskølingen af fisk blev frosket med 5½ time, udover en.

Til sammenligning kan også nævnes resultaterne fra det sidste nye isfiskelineskib (det første nye i 17 år) hvor der er konstateret en forskel på 10% i

forhold til såkaldt »dag-gammel« fisk (der iverigt burde være den bedste, hvad den langt fra er), den giver et udbytte på ca. 42%, i forhold til korrekt behandlet fisk, hvor vægtudbyttet er 52%. Officielt taler man om et udbytte på 38/39%, i bedste fald har man derfor en forskel på 52 - 39 = 13% og i værste fald (partrawler-sej) 52 - 33(29) = 19% til forskel i vægtudbyttet.

Anvendt på de 117.000 ton bundfisk der blev taget i 1988 er der således tale om et vægttab på mellem 16.480 til 22.200 ton/år, der nok kan betegnes som noget af en kvotanedskæring.

Dette spild genfindes delvis i væksten af mink-foderudbuddet til noget nær 0 værdi, selvom det ikke er muligt at få sat tal på dumpningsprocenter, hverken på kasserede fisk eller på frosset minkfoder.

Generelt, om dette vægttab, kan siges at man her mere rigtigt kan anvende udtrykket dele af fangsterne, særlig når det

gælder de forskellige arter fisk, men især er det fangstformen der giver de store udslag.

Dette er så den ene side af sagen. Vi har ikke hidtil »medregnet« dette vægttab i vores skøn (argumentation) om øget valutaindtjening, men som De kan se, så overstiger dette, langt, de vægtmæssige nedskæringer i etnu Norsk og Russisk territorium. I tabt valutaindtjening taler vi vel om 3-600 mio. kr./år. Når man er mest pessimistisk (aktuel værdi) 16.480 × 20 = 329 mio. kr./år og hvis man forlader sig på B. Danielsen 16.450 × 40 = 650 mio. kr./år.

Hetta er so onnur síðan av hesi søk.

I leygardagsblaðnum fara vit at prenta 2. tátt av hesum skrivi til N.V.Skak-Nielsen.